

FESTIVAL V KRIVANOCH VENOVALI PAMIATKE JEHO ZAKLADATEĽA – JÁNOVI LAZORÍKOVI

Spomínali na úsmevné príhody, nezhody i jeho osobnosť.

17. aug 2016 o 0:00 **MÁRIA PIHULIČOVÁ**

FS Železiar. Zaspievali a zatancovali aj Košičania. (Zdroj: Mária Pihuličová)

KRIVANY. Hornotoryský folklórny festival v Krivanych (okres Sabinov) má za sebou 23. ročník. Prvýkrát s prívlastkom po svojom zakladateľovi – Jánovi Lazoríkovi. Pamiatke etnografa patrili celý tohtoročný program.

On stál pri zrode festivalu, jemu venovali necelý rok po smrti aj celú jeho koncepciu.

Už minulý ročník Hornotoryského folklórneho festivalu v Krivanych bol prvýkrát bez Jána Lazoríka, ktorému účasť prekazilo zdravie.

Tento rok sa naň už pozeral zhora. Piatkový program sa niesol pod názvom „Spomíname“.

Otvorili ho „jeho“ ľudia

Kto bol Ján Lazorík, aký bol, ako si na neho spomínajú súputníci i ako ho zaznamenala filmová tvorba.

Celý večer bol popri tancoch, speve a spomínaní popretkávaný aj filmovými vizitkami na tohto človeka.

Osobnosť Jána Lazoríka sa tak zhmotnila takmer dokonalo a pripomenula jeho charakteristický temperament i príznačný humor.

Etnograf a zberateľ bol tiež aj zakladateľom krivianskej folklórnej skupiny, ktorá vznikla v roku 1968 a teraz nesie na jeho počesť i jeho meno. Práve oni otvorili celý tohtoročný festival.

Schádzali sa v pracovni

Javisko amfiteátra sa počas piatkového večera premenilo na improvizovanú pracovňu Lazoríka. Práve do nej boli postupne pozývaní hostia, ktorí si v rámci večera oživovali spomienky.

Ako prví o ňom porozprávali miestni folkloristi – Irena Gernátová, Václav Jančuško a Pavol Karabaš.

„Sme tu 50 rokov a môžem povedať, že 40 rokov sme spolupracovali. Ako povedal, tak sa spravilo. Bol to veľmi obetavý človek, veľkého srdca, nevedel nikoho odrieknuť. A tiež nevedel minútu či hodinu obsedieť a nič nerobiť. To sa mu teda nemohlo stať, vždy vedel, kam sa obrátiť,“ zaspomínala si pani Irena.

Pavol Karabaš zažil Jána Lazoríka ako režiséra pri koncipovaní programov.

„Bol prísny a vedel, čo chce. Nie takto, ale tak to urob, zle skáčeš. Ja som to videl, ako to má byť, takto to skáč,“ citoval ho Pavol. A vraj i keď sa posnažil mu oponovať, že to skúsi inak, možno efektívnejšie, Lazorík bol neoblomný. „Oni nech si skáču ako chcú, ty skáč tak, ako ti ja ukazujem.“

Etnologička: Môžem len žasnúť

Hostom 23. ročníka festivalu bol spevák z Horehronia Ján Ambróz. Ten vlastne už ani nie je hostom, ale takmer domácim, keďže v Krivanoch si zaspieval po šiestykrát, dôkazom obľuby u publika bolo vrúcne prijatie.

Ambróz spomínal na „bleskové“ stretnutia i zberateľovu oslavu 90-ky. „Bol to veľmi príjemný, sympatický pán,“ zhodnotil Ambróz, ktorý zaspieval Lazoríkovu najobľúbenejšiu pieseň v Ambrózovom podaní Šuhajova stará mať.

Živé spomienky mala dcéra Jána Ambróza etnologička Janka Ambrózová. „Keď sa opýtate etnológa na osobu Jána Lazoríka, v hlave sa okamžite spustí ohňostroj rôznych myšlienok, ktoré sa týkajú mimoriadneho množstva aspektov jeho životnej práce. Folklórni nadšenci,

súboristi ho veľmi často navštevovali, čerpali od neho mnoho nápadov, ideí, materiálov. Ako etnologička môžem len ochknúť a s obdivom skonštatovať, že mnoho životnej práce mnohých etnológov sa ani zďaleka nerovná rozsiahlosti jeho životného diela, ktoré zanechal pre vás, domácich obyvateľov. Je to osobnosť, ktorá prekonala nielen svoju generáciu, ale zanechala stopu, ktorá sa už nikdy nezopakuje.“

Janka Ambrózová bola spolu s Vladom Michalkom aj iniciátorkou výstavy a spomienky na Lazoríka, ktorá sa konala tohto roku aj počas najväčšieho folklórneho festivalu vo Východnej.

Chcel prezentovať vždy a všetko

Vladimír Urban, vedúci FS Železiar a známe meno vo folklórnej obci, sa prvýkrát stretol s Lazoríkom v roku 1988. Vtedy pri príprave veľkého východniarskeho programu do Detvy Lazorík predstavoval bačovskú kultúru.

„Veľakrát sme sa stretli, veľa sme rozprávali, hlboko sa skláňam pred tým, čo dokázal spraviť, ako veľa materiálov pozbieral, a vyznal sa v tom,“ hodnotil Urban.

Mali však vraj aj nezhody, keďže Lazorík prezentoval názor, že všetko má svoju hodnotu. „A ja som hovoril, že nie všetci ľudia sme pripravení na to, aby sme všade mali len tradičnú kultúru,“ vysvetlil Urban.

Spomienky: Vždy ma „zotrel“

Režisérsky sa podpísal pod tohoročný festival Miroslav Fabián, folklorista z regiónu telom i dušou. Aj on sa s Jánom Lazoríkom často stretával

. „Každé moje stretnutie s pánom Lazoríkom sa začínalo veľkým školením a preškolením mňa samého. Úžasný človek, úžasná myseľ. Ja ho poznám ako veľkého mysliteľa a humoristu,“ lovil v spomienkach. Tie boli i vtipné. „Stále, keď som prišiel k nemu, tak ma zotrel. Dzedku, jak še mace? A on – ty gluptaku, šak ja še už nemacam. Nikdy som nevedel, čo mám od neho čakať a to bolo na ňom úžasné,“ prezradil Fabián.

Všetko sa vyspievalo

Popri hovorenom slove sa však i spievalo a tancovalo. O program sa postarali okrem domácich folkloristov aj FS Tarka z Bardejova a FS Železiar z Košíc.

Bohatou folklórnou nádielkou to v Krivanoch pokračovalo aj počas soboty.

Festival a jeho piesne boli dôstojným a živým potvrdením slov Jána Lazoríka: „Nič nie je také v ľudskom živote, aby to nebolo vyspievané v ľudovej piesni.“

Ján Ambróz. Spieval v Krivanoch 6. raz. (zdroj: Mária Pihuličová)

V „pracovni“. Spomínalo sa. (zdroj: Mária Pihuličová)

Tento článok vyšiel v týždenníku PREŠOVSKÉ NOVINY, č. 27/2016, v predaji od 16. 8. do 22. 8.

Čítajte viac: <http://presov.korzar.sme.sk/c/20242439/festival-vkrivanoch-venovali-pamiatke-jeho-zakladatela-janovi-lazorikovi.html#ixzz4HIFbqxaW>